

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра міжнародних економічних відносин та управління проектами

ПРОВЕРДЖУЮ
Професор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Івритюк С. В.

Протокол № 2 від «16» жовтня 2019 р.

№27116102019

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
Міжнародна економічна інтеграція

підготовки бакалавра

спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

освітньо-професійних програм «Міжнародні економічні відносини» та
«Міжнародний бізнес»

Луцьк – 2019

Програма навчальної дисципліни «Міжнародна економічна інтеграція» підготовки бакалаврів, галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», за освітньо-професійними програмами «Міжнародні економічні відносини» та «Міжнародний бізнес».

Розробник: Бояр А. О., д.е.н., професор

Рецензент: Романюк Н. І., к.г.н., доцент

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами протокол № 2 від «4» жовтня 2019 р.

Завідувач кафедри: (Бояр А. О.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету міжнародних відносин протокол № 2 від «4» жовтня 2019 р.

Голова науково-методичної комісії факультету (Романюк Н. І.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	29 «Міжнародні відносини», 292 «Міжнародні економічні відносини», Міжнародні економічні відносини / Міжнародний бізнес, бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 180 / 6		Рік навчання 2-й
		Семестр 3-ий
		Лекції 32 год.
		Практичні (семінарські) 32 год.
		Самостійна робота 106 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>	Консультації 10 год.	
	Форма контролю: екзамен	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Вивчення дисципліни «Міжнародна економічна інтеграція» спрямоване на формування у майбутніх економістів-міжнародників сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у сфері міжнародної економічної інтеграції, розкриття сучасних наукових концепцій, понять, методів, рівнів, видів, масштабів поширення та перспектив розвитку міжнародної економічної інтеграції як форми прояву інтернаціоналізації господарського життя. Завданнями вивчення навчальної дисципліни є: розуміти сутність міжнародної економічної інтеграції; засвоїти понятійний апарат, що застосовується для аналізу процесів міжнародної економічної інтеграції; знати рівні та форми міжнародної економічної інтеграції, особливості розвитку інтеграційних процесів та діяльності міжнародних інтеграційних угруповань; уміти аналізувати стан та перспективи розвитку діючих інтеграційних об'єднань світу, зокрема ЄС, NAFTA, MERCOSUR, ASEAN, COMESA, CARICOM, UNASUR, ЄАВТ, ЄврАзЕС, SACU, Андське співтовариство, GAFTA, CEFTA, ECOWAS та ін.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Закінчивши вивчення дисципліни «Міжнародна економічна інтеграція», студенти повинні оволодіти такими компетенціями:

знати:

- сутність та особливості процесів міжнародної економічної інтеграції соціально-економічних систем;
- форми (етапи) міжнародної економічної інтеграції;
- позитивні, негативні та кумулятивні ефекти від лібералізації міжнародної торгівлі;
- сучасні тенденції та особливості міжнародної економічної інтеграції;
- місце України у міжнародних інтеграційних процесах;
- принципи функціонування, інституційно-правові основи та напрями діяльності діючих багатосторонніх регіональних економічних інтеграційних формувань.

Вміти:

- збирати, аналізувати і використовувати необхідну інформацію для оцінки розвитку міжнародної економічної інтеграції та прийняття на цій основі оптимальних управлінських рішень з позицій економіста- чи бізнесмена- міжнародника;
- оцінювати вплив на розвиток міжнародних інтеграційних процесів різноманітних політичних, соціальних, економічних та технологічних чинників;
- аналізувати роль та місце господарюючих суб'єктів у розвитку міжнародних інтеграційних процесів;
- оцінювати пріоритети та переваги інтеграції України до світового економічного простору;
- формулювати власні погляди щодо переваг та загроз міжнародної економічної інтеграції.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Теорія міжнародної економічної інтеграції

Тема 1. Вступ до міжнародної економічної інтеграції

Предмет та актуальність курсу «Міжнародна економічна інтеграція». Місце дисципліни «Міжнародна економічна інтеграція» в структурі підготовки студента- міжнародника. Структура курсу та джерела інформації для його вивчення. Міжнародна інтеграція та глобалізація. Місце і роль міжнародної інтеграції та глобалізації у системі суспільних відносин, зміст і специфіка їх реалізації. Поняття та сутність міжнародної інтеграції. Головні причини виникнення міжнародної інтеграції. Роль міжнародної інтеграції в сучасному світі. Галузева структура міжнародної інтеграції (міжнародна економічна, військово-політична, соціокультурна інтеграція). Приклади міжнародних інтеграційних угруповань. СОТ та міжнародна економічна інтеграція.

Тема 2. Парадигма міжнародної економічної інтеграції

Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ): поняття та сутність. Періодизація розвитку МЕІ. Поняття, принципи та основні риси сучасних процесів МЕІ. Передумови та цілі розвитку МЕІ як якісно нового етапу розвитку міжнародних економічних відносин. Основні відмінності МЕІ від міжнародного економічного співробітництва, контактів, кооперації. Форми (етапи) розвитку МЕІ: ЗВТ, митний союз, спільний ринок, економічний союз, повна економічна інтеграція. Фактори сприяння та протидії розвитку МЕІ. Протиріччя та асиметрії МЕІ. Інтернаціоналізація, глобалізація та міжнародні інтеграційні процеси. Парадигмальні засади міжнародної економічної інтеграції. Основні класичні концепції МЕІ. Фрітрейдерство (А. Сміт, Д. Рікардо, Дж. Ст. Мілль). Ранній та пізній неолібералізм (В. Репке, М. Алле, Б. Баласса). Теорія корпоративізму (С. Рольф, У. Росту). Теорія структуралізму (Г. Мюрдаль). Некейнсіанство (Р. Купер). Теорії дирижизму (Я. Тінберген, Р. Санвальд, І. Штолер). Новітні концепції МЕІ.

Тема 3. Теорії міжнародної економічної інтеграції

Загальний огляд і етапи розвитку теоретичних розробок щодо міжнародної економічної інтеграції. Вчені-теоретики МЕІ. Теоретичні засади ринкової концентрації. Переваги та недоліки концентрації (монополізації) ринку: графоаналітична модель. Теорії ефектів від лібералізації міжнародної торгівлі. Ефект суспільного добробуту від вільної торгівлі (модель Рікардо). Ефекти створення і відхилення торгівлі. «Корисне» і «шкідливе» відхилення торгівлі. Статичні та динамічні ефекти вільної торгівлі. Ефект зростання економічної ефективності від лібералізації торгівлі. Ефект перерозподілу доходів.

Тема 4. Міжнародна економічна інтеграція підприємств як форма взаємодії господарюючих суб'єктів

Основні напрямки міжнародної економічної інтеграції на мікро-, мезо- та макрорівні. Екстернальна та інтернальна інтеграція. Специфіка взаємодії капіталів господарюючих суб'єктів у процесі міжнародної економічної інтеграції. Поняття, типологія та організаційні форм міжнародних партнерських відносин. Особливості інтеграційної взаємодії господарюючих суб'єктів у рамках виробничої кооперації. Спільні підприємства та транснаціональні альянси у системі інтеграційних зв'язків. Міжнародна науково-технічна інтеграція. Особливості розвитку інтеграційних процесів у різних галузях економіки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Емпірика міжнародної економічної інтеграції

Тема 5. Інтеграційні угруповання Європи

Історичний огляд європейської інтеграції. Ініціативи створення інтеграційного об'єднання у Європі. Промова Р. Шумана. Заснування європейських спільнот у 1950-х рр. Створення Європейської асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ). Еволюція договірної бази ЄС (засновницькі договори, Договір про злиття, Єдиний європейський акт, Маастрихтський договір, Амстердамський договір, Ніщський договір, Лісабонський договір). Хвилі розширення ЄС. Етапи розвитку інтеграції на теренах ЄС (митний союз, спільний ринок, економічний та монетарний союз). Сучасний стан євроінтеграційного процесу. Інтеграційні процеси між ЄС та ЄАВТ: Європейська економічна зона. Митні союзи ЄС з іншими країнами Європи. ГУАМ. Центральноевропейська угода вільної торгівлі (CEFTA).

Тема 6. Інституційно-правовий устрій Європейського Союзу

Інституційно-правовий механізм управління процесом інтеграції в ЄС. Інституції (Рада, Європейський парламент, Європейська комісія, Суд ЄС, Європейська палата аудиторів, Європейський центральний банк) та інші органи управління ЄС (Економіко-соціальний комітет, Комітет регіонів, Європейська служба зовнішньої діяльності, спеціалізовані агентства тощо). Структура інституцій ЄС. Порядок прийняття рішень інституціями ЄС та їх правовий статус.

Джерела права ЄС. Види правових актів ЄС (установчі договори ЄС (первинне законодавство), міжнародні договори ЄС, рішення інституцій ЄС (вторинне законодавство), прецедентне право ЄС, міжінституційні угоди). Законодавчі повноваження інституцій ЄС. Процедури прийняття рішень у Раді ЄС:

одностайність, кваліфікована (подвійна) більшість, проста більшість. Процедури прийняття рішень у Європейському парламенті: проста і абсолютна більшість тих, хто брав участь у голосуванні; інші види більшостей у Європарламенті. Законодавчі повноваження Європейської комісії та інших інституцій ЄС. Звичайна і спеціальна законодавчі процедури. Розподіл повноважень між Радою ЄС і Європейським парламентом.

Тема 7. Прогрес економічної інтеграції в ЄС

Єдиний ринок ЄС. Базові свободи єдиного ринку ЄС. Розвиток єдиного ринку на теренах ЄС. Особливості правового забезпечення вільного руху товарів. Правовий механізм свободи руху осіб і послуг. *Erga omnes* лібералізація руху капіталу в ЄС. Правове регулювання конкуренції на ринку ЄС: угоди та узгоджені дії підприємств, зловживання домінуючим становищем на ринку, злиття і поглинання підприємств, державна допомога підприємствам. Принцип екстериторіальності у конкурентному праві ЄС. Політика ЄС щодо державних закупівель, технічних норм і стандартів та санітарних і фітосанітарних вимог до продукції. Передумови створення Європейського монетарного союзу. Європейська система центральних банків і Європейський центральний банк. Конвергенція розрахунково-кредитних механізмів фінансової системи країн ЄС. Маастрихтські критерії. Пакт стабільності і зростання. Передумови і наслідки впровадження євро. Засоби єдиної монетарної політики поза єврозоною. Вплив монетарного союзу на економіку країн-членів ЄС.

Тема 8. Зовнішньоекономічна політика ЄС

Наднаціональні і національні повноваження у сфері зовнішньоекономічного регулювання в ЄС. Торговельна політика ЄС: положення актів первинного законодавства, міжнародні торговельно-економічні договори ЄС, акти вторинного законодавства у торговельно-економічній сфері. Методи регулювання зовнішньої торгівлі в ЄС: митно-тарифне регулювання, квотування та ліцензування експортно-імпортних операцій, антидемпінгове і антисубсидійне регулювання, правила походження товару, система торговельних преференцій ЄС. Регіональні торговельні угоди ЄС.

Тема 9. Бюджетно-фінансові ресурси ЄС

Загальні риси бюджетної системи ЄС: обсяг річного бюджету, структура доходів і видатків, базові механізми. Особливості інституційно-правового забезпечення бюджетного процесу в ЄС. Середньострокове і щорічне бюджетне планування в ЄС. Законодавчі повноваження органів бюджетного керівництва (Ради і Європарламенту). Підходи до структуризації бюджетних видатків ЄС. Категорії видатків згідно з фінансовою перспективою на 2014-2020 рр. Фінансово-інформаційні аспекти головних програм, ініціатив і фондів ЄС у 2021-2027 рр. Процедури прийняття і виконання бюджету ЄС. Критичні моменти бюджетної політики ЄС. Недоліки системи власних ресурсів ЄС. Перспективи реформування дохідної і видаткової частин бюджету ЄС.

Тема 10. Секторальні та інші політики ЄС

Політика згуртування ЄС (регіональна політика). Спільна сільськогосподарська політика ЄС. Політика розвитку сільської місцевості.

Охорона навколишнього середовища в ЄС. Транспортна та енергетична політика ЄС. Транс'європейські мережі. Простір свободи, безпеки й правосуддя. Охорона громадського здоров'я в ЄС. Наукові дослідження, технологічний розвиток і космос. Промислова політика ЄС. Програми ЄС у сферах культури, туризму, освіти, молоді, спорту, тощо.

Тема 11. Регіональна економічна інтеграція у Азіатсько-Європейському та Азіатсько-Тихоокеанському регіонах

Особливості інтеграційних процесів у Азійському регіоні. Азіатсько-Європейські інтеграційні процеси. Євразійський економічний союз (ЄАЕС) та його попередники: ЄврАзЕС та CUBKR. Структура та досягнення ЄАЕС. Залучення Росії до інтеграційних процесів у Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕАН): учасники, цілі, керівні органи. Азійсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС): організаційна структура та принципи діяльності. Асоціація регіонального співробітництва Південної Азії (SAARC) та Південноазіатська зона вільної торгівлі (SAFTA). Організація економічного співробітництва (ЕКО). Інтеграційні процеси в арабському світі: Ліга арабських держав, Велика арабська зона вільної торгівлі (GAFTA), Рада співпраці арабських держав Перської затоки (GCC). Плюрилатеральні (трансокеанічні) регіональні торговельні угоди. Всеохоплююча і прогресивна угода трансатлантичного партнерства (СРТПП). Регіональне всеосяжне економічне партнерство (RCEP) (АСЕАН+6). Залучення США до інтеграційних процесів у Азіатсько-Тихоокеанському регіоні.

Тема 12. Інтеграційні процеси у Північній та Південній Америці

Особливості розвитку інтеграційних процесів у Північній та Південній Америці. США у світових інтеграційних процесах. Розвиток регіональних і субрегіональних інтеграційних формувань у Західній півкулі. Інтеграційні об'єднання країн Латинської Америки: Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА), Андське співтовариство (CAN), Спільний ринок півдня (MERCOSUR), Союз південноамериканських націй (UNASUR), Центральнаамериканська інтеграційна система (SICA), Карибське співтовариство (CARRICOM), Організація східнокарибських держав (OECS), Тихоокеанський альянс.

Тема 13. Інтеграційні угруповання на африканському континенті

Регіональні інтеграційні процеси в Африці: Спільний ринок Східної та Південної Африки (COMESA), Південноафриканське співтовариство розвитку (SADC) та Південноафриканський митний союз (SACU), Економічне співтовариство держав Західної Африки (ECOWAS), Східноафриканське співтовариство (EAC), Західноафриканський економічний і монетарний союз (UEMOA або WAEMU), Економічне і монетарне співтовариство Центральної Африки (CEMAC).

Тема 14. Участь України в міжнародних регіональних торговельних угодах

Загальна характеристика зовнішньоторговельної та зовнішньоекономічної політики України. Географічна і галузева структура зовнішньої торгівлі України. Досвід участі України в інтеграційних об'єднаннях. Інтеграційні процеси на

пострадянському просторі і участь України в них. Угода про асоціацію Україна-ЄС, ЗВТ+ Україна-ЄС. Структура та механізми впровадження поглибленої та всеосяжної угоди про вільну торгівлю між Україною та ЄС. Вплив ЗВТ+ Україна-ЄС на структуру зовнішньої торгівлі України. ЗВТ України з країнами ЄАВТ. ГУАМ та наслідки участі України у ній. Двосторонні угоди про вільну торгівлю України. Перспективи лібералізації зовнішньоторговельних відносин України.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Теорія міжнародної економічної інтеграції					
Тема 1. Вступ до міжнародної економічної інтеграції	8	2	2	4	-
Тема 2. Парадигма міжнародної економічної інтеграції	14	4	2	8	-
Тема 3. Теорії міжнародної економічної інтеграції	20	4	2	12	2
Тема 4. Міжнародна економічна інтеграція підприємств як форма взаємодії господарюючих суб'єктів	10	2	2	6	-
Разом за модулем 1	52	12	8	30	2
Змістовий модуль 2. Емпірика міжнародної економічної інтеграції					
Тема 5. Інтеграційні угруповання Європи	13	2	2	8	1
Тема 6. Інституційно-правовий устрій Європейського Союзу	10	2	2	6	-
Тема 7. Прогрес економічної інтеграції в ЄС	10	2	2	6	-
Тема 8. Зовнішньоекономічна політика ЄС	11	2	2	6	1
Тема 9. Бюджетно-фінансові ресурси ЄС	11	2	2	6	1
Тема 10. Секторальні та інші політики ЄС	11	2	2	6	1
Тема 11. Регіональна економічна інтеграція у Азіатсько-Європейському та Азіатсько-Тихоокеанському регіонах	19	2	4	12	1
Тема 12. Інтеграційні процеси у Північній та Південній Америках	11	2	2	6	1
Тема 13. Інтеграційні угруповання на африканському континенті	19	2	4	12	1
Тема 14. Участь України в міжнародних регіональних торговельних угодах	13	2	2	8	1
Разом за модулем 2	128	20	24	76	8
Всього годин:	180	32	32	106	10

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	2	3
1	Підготовка до семінару та екзамену за темою 1 «Вступ до міжнародної економічної інтеграції»	4
2	Підготовка до семінару та екзамену за темою 2 «Парадигма міжнародної економічної інтеграції»	8
3	Підготовка до семінару та екзамену за темою 3 «Теорії міжнародної економічної інтеграції»	12
4	Підготовка до семінару та екзамену за темою 4 «Міжнародна економічна інтеграція підприємств як форма взаємодії господарюючих суб'єктів»	6
5	Підготовка до семінару та екзамену за темою 5 «Інтеграційні угруповання Європи»	8
6	Підготовка до семінару та екзамену за темою 6 «Інституційно-правовий устрій Європейського Союзу»	6
7	Підготовка до семінару та екзамену за темою 7 «Прогрес економічної інтеграції в ЄС»	6
8	Підготовка до семінару та екзамену за темою 8 «Зовнішньоекономічна політика ЄС»	6
9	Підготовка до семінару та екзамену за темою 9 «Бюджетно-фінансові ресурси ЄС»	6
10	Підготовка до семінару та екзамену за темою 10 «Секторальні та інші політики ЄС»	6
11	Підготовка до семінару та екзамену за темою 11 «Регіональна економічна інтеграція у Азіатсько-Європейському та Азіатсько-Тихоокеанському регіонах»	12
12	Підготовка до семінару та екзамену за темою 12 «Інтеграційні процеси у Північній та Південній Америках»	6
13	Підготовка до семінару та екзамену за темою 13 «Інтеграційні угруповання на африканському континенті»	12
14	Підготовка до семінару та екзамену за темою 14 «Участь України в міжнародних регіональних торговельних угодах»	8
	Разом	106

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю з дисципліни – екзамен. Оцінювання знань і умінь студентів здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати протягом усього вивчення курсу, становить 100. З них:

- 40 балів за поточний контроль (оцінювання) (модуль 1);
- 60 балів за підсумковий контроль (контрольну роботу (КР) або складання екзамену) (модуль 2).

Поточний контроль (оцінювання).

За виступ на семінарі студент може отримати до 5 балів. Доповнення, зауваження та поправки виступів оцінюються за трибальною шкалою. Питання до виступаючих та викладача оцінюються у максимум 1 бал. Мінімальний крок

оцінювання – 0,5 бала. Кількість балів, які студент може набрати протягом семінарського заняття не обмежена.

Усі набрані під час кожного з семінарів бали підсумовуються і інтерполюються у прив'язці до максимальної кількості балів, що може бути отримана за певний семінар (згідно з таблицею нижче). Це робиться за допомогою комп'ютерної програми «Excel» наступним чином. Студент з найвищою кількістю набраних балів оцінюється у максимальну кількість балів, а набрані іншими студентами бали пропорційно інтерполюються в сторону зменшення.

Підсумковий контроль.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі письмової контрольної роботи, яка оцінюється викладачем за шкалою від 0 до 60 балів (3 питання, кожне з питань оцінюється у 20 балів).

Якщо студент набрав сумарно 75 або більше балів, він має право не складати екзамен і погодитись перенести набрані ним бали у екзаменаційну відомість та залікову книжку. У випадку набрання студентом меншої (ніж 75) кількості балів або за бажанням покращити свою оцінку з дисципліни, студент може добрати бали виключно шляхом складання екзамену, за який можна одержати від 0 до 60 балів. У такому разі, бали за контрольну роботу анулюються, а бали за поточне оцінювання додаються до одержаних на екзамені балів. Екзамен проводиться в усній чи письмовій формі (за вибором студента).

Поточний контроль (макс = 40 балів)														Підсумковий контроль (макс = 60 б.)	Загальна кількість балів		
Модуль 1														Модуль 2			
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2										КР або екзамен			
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	Тема 14				
Сем 1	Сем 2	Сем 3	Сем 4	Сем 5	Сем 6	Сем 7	Сем 8	Сем 9	Сем 10	Сем 11	Сем 12	Сем 13	Сем 14		Сем 15	Сем 16	
2	2	4	2	3	3	3	3	2	2	2	2	3	2	2	3	60	100

Підсумкова оцінка за вивчення курсу виставляється згідно зі шкалою оцінювання:

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
	для екзамену
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1–59	Незадовільно

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Європейська інтеграція: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [С. В. Федонюк та ін.]; за ред. С. В. Федонюка, В. Й. Лажніка. Вид. 2-е, переробл. й доповн. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – 760 с.
2. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Н.Б. Даниленко. – 7-е вид. – К.: Знання, 2008. – 406 с.
3. Лук'яненко Д. Г. Економічна інтеграція і глобальні проблеми сучасності: навч. посіб. / Д. Г. Лук'яненко. – К.: КНЕУ, 2005. – 206 с.
4. Лук'яненко Д.Г. Глобальна економічна інтеграція: монографія / Д. Г. Лук'яненко. – К.: КНЕУ, 2008. – 242 с.
5. Міжнародна інтеграція: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. В. Артёмов та ін. – Ужгород: Ліра, 2009. – 468 с.
6. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / А. С. Філіпенко, В. С. Будкін, М. А. Дудченко та ін. – К.: Знання України, 2004. – 303 с.
7. Розвиток новітніх форм міжнародної економічної інтеграції на початку ХХІ століття: монографія / О. І. Шнирков, А. С. Філіпенко, Р. О. Заблоцька, З.О. Луцишин та ін. ; за ред. О. І. Шниркова. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2016. - 415 с.
8. Саблук П. Т. Регіональна інтеграція / П. Т. Саблук, В. І. Власов, О. Ю. Біленький. – К.: Ін-т аграр. економіки, 2010. – 364 с.
9. Стратегічна інтеграція підприємств: механізм управління та моделювання розвитку / Пилипенко А. А. та ін. – Х.: ІНЖЕК, 2008. – 403 с.
10. Підручники «Міжнародні економічні відносини», розділ «Міжнародна економічна інтеграція».
11. Balassa B. The Theory of Economic Integration / B. Balassa. – Homewood, Illinois : Richard D. Irwin, 1961. – 304 p.
12. Chapter 2. Integration and globalization processes of international economic relations in Kozak, Yuriy and Shengelia, Temur (editors) (2014). An Introduction to International Economic Relations. Tbilisi, Publishing House “Universal”. Link: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1944/1/An%20Introduction%20to%20International%20Economic%20Relations.pdf>
13. Chapter 5-2 in Textbook “International Business” (2012). Publisher: Saylor Academy. Link: https://saylordotorg.github.io/text_international-business/s09-02-regional-economic-integration.html
14. Chapters 2-10, 2-11, 9-10, 11-2, 11-3 in Suranovic, Steve (2010). Policy and Theory of International Trade. Publisher: [Saylor Foundation](https://www.saylor.org/). Link: <https://2012books.lardbucket.org/books/policy-and-theory-of-international-trade/index.html>
15. Cole, Kati; Lyons, Russell; and Cary, Deborah. "Regional Economic Integration." The Review: A Journal of Undergraduate Student Research 2 (1999): 70-76. Link: <http://fisherpub.sjfc.edu/ur/vol2/iss1/14>
16. https://www.wto.org/english/tratop_e/region_e/rta_pta_e.htm - WTO database on regional trade agreements.

17. Meade J. The theory of customs unions / J. Meade. –Amsterdam : North Holland, 1955. – 121 p.
18. Viner J. The Customs Union Issue / J. Viner. – New York : Carnegie Endowment International for Peace, 1950. – 221 p.
19. www.europa.eu – Official website of the European Union.
20. Official websites of international unions.

9. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Сутність, передумови виникнення і роль міжнародної інтеграції у сучасному світі.
2. Співвідношення категорій «інтернаціоналізація», «міжнародна інтеграція», «міжнародна економічна інтеграція» та «глобалізація».
3. Сфери міжнародної інтеграції (міжнародна економічна, військово-політична, соціокультурна інтеграція, тощо).
4. СОТ та міжнародна економічна інтеграція.
5. Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ): поняття та сутність.
6. Періодизація розвитку МЕІ.
7. Поняття, принципи та основні риси сучасних процесів МЕІ.
8. Співвідношення категорій «МЕІ», «МЕ співробітництво», «МЕ контакти», «МЕ кооперація».
9. Форми (етапи) розвитку МЕІ: ЗВТ, митний союз, спільний ринок, економічний союз, повна економічна інтеграція.
10. Протиріччя та асиметрії МЕІ.
11. Концептуальні засади міжнародної економічної інтеграції: фрітрейдерство, неолібералізм, корпоративізм, структуралізм, неокейнсіанство, дирижизм.
12. Загальний огляд і етапи розвитку теоретичних розробок щодо міжнародної економічної інтеграції. Вчені-теоретики МЕІ.
13. Теоретичні засади ринкової концентрації. Переваги та недоліки концентрації (монополізації) ринку: графоаналітична модель.
14. Ефект суспільного добробуту від вільної торгівлі (модель Рікардо).
15. Ефекти створення і відхилення торгівлі. «Корисне» і «шкідливе» відхилення торгівлі.
16. Статичні та динамічні ефекти вільної торгівлі.
17. Ефект зростання економічної ефективності від лібералізації торгівлі.
18. Ефект перерозподілу доходів від лібералізації торгівлі.
19. Особливості міжнародної економічної інтеграції на мікрорівні.
20. Екстернальна та інтернальна інтеграція. Вертикальна та горизонтальна інтеграція.
21. Поняття, типологія та організаційні форм міжнародних партнерських відносин.
22. Особливості інтеграційної взаємодії господарюючих суб'єктів у рамках виробничої кооперації.
23. Спільні підприємства та транснаціональні альянси у системі інтеграційних зв'язків.
24. Міжнародна науково-технічна інтеграція.

25. Особливості розвитку мікроінтеграційних процесів у різних галузях економіки.
26. Історичний огляд європейської інтеграції.
27. Передумови заснування європейських спільнот у 1950-х рр.
28. Передумови створення Європейської асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ).
29. Еволюція договірної бази ЄС.
30. Етапи розвитку інтеграції на теренах ЄС.
31. Хвилі розширення ЄС.
32. Європейська інтеграція за межами ЄС.
33. Загальна характеристика системи управління процесом інтеграції в ЄС.
34. Структура та повноваження інституцій ЄС: Європейська Рада та Рада ЄС.
35. Структура та повноваження інституцій ЄС: Європейський парламент.
36. Структура та повноваження інституцій ЄС: Європейська комісія.
37. Структура та повноваження інституцій ЄС: Суд ЄС.
38. Структура та повноваження інституцій ЄС: Європейська палата аудиторів.
39. Структура та повноваження інституцій ЄС: Європейський центральний банк.
40. Процедури прийняття рішень в ЄС.
41. «Не інституції» ЄС (Економіко-соціальний комітет, Комітет регіонів, Європейська служба зовнішньої діяльності, спеціалізовані агентства тощо).
42. Види правових актів ЄС.
43. Єдиний ринок ЄС: загальна характеристика.
44. Базові свободи єдиного ринку ЄС та механізми їх забезпечення.
45. Правове регулювання конкуренції на ринку ЄС.
46. Державна допомога підприємствам і державні закупівлі в ЄС.
47. Технічні норми і стандарти, санітарні та фітосанітарні вимоги до продукції в ЄС.
48. Передумови створення Європейського монетарного союзу.
49. Маастрихтські критерії та Пакт стабільності і зростання.
50. Європейська система центральних банків і Європейський центральний банк.
51. Передумови і наслідки впровадження євро.
52. Наднаціональні і національні повноваження у сфері зовнішньоекономічного регулювання в ЄС.
53. Торговельне право ЄС.
54. Методи регулювання зовнішньої торгівлі в ЄС.
55. Регіональні торговельні угоди ЄС.
56. Загальні риси бюджетної системи ЄС: обсяг річного бюджету, структура доходів і видатків, базові механізми.
57. Особливості інституційно-правового забезпечення бюджетного процесу в ЄС.
58. Середньострокове і щорічне бюджетне планування в ЄС.
59. Категорії видатків згідно з фінансовою перспективою ЄС на 2014-2020 рр.
60. Програми, ініціативи і фонди ЄС у 2021-2027 рр.
61. Дохідна частина бюджету ЄС. Система власних ресурсів ЄС.
62. Перспективи реформування дохідної і видаткової частин бюджету ЄС.
63. Політика згуртування ЄС (регіональна політика).
64. Спільна сільськогосподарська політика ЄС.
65. Політика розвитку сільської місцевості.
66. Охорона навколишнього середовища в ЄС.
67. Транспортна та енергетична політика ЄС. Транс'європейські мережі.
68. Простір свободи, безпеки й правосуддя..
69. Наукові дослідження, технологічний розвиток і космос.

70. Програми ЄС у сферах культури, туризму, освіти, молоді, спорту, тощо
71. Особливості інтеграційних процесів у Азійському регіоні.
72. Азіатсько-Європейські інтеграційні процеси.
73. Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕАН): учасники, цілі, керівні органи.
74. Азійсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС): організаційна структура та принципи діяльності.
75. Асоціація регіонального співробітництва Південної Азії (SAARC) та Південноазіатська зона вільної торгівлі (SAFTA).
76. Організація економічного співробітництва (ЕКО).
77. Інтеграційні процеси в арабському світі: Ліга арабських держав, Велика арабська зона вільної торгівлі (GAFTA), Рада співпраці арабських держав Перської затоки (GCC).
78. Плюрилатеральні (трансокеанічні) регіональні торговельні угоди.
79. Особливості розвитку інтеграційних процесів у Північній та Південній Америці.
80. США у світових інтеграційних процесах.
81. Північноамериканська зона вільної торгівлі (NAFTA).
82. Інтеграційні об'єднання країн Латинської Америки: Андське співтовариство (CAN).
83. Інтеграційні об'єднання країн Латинської Америки: Спільний ринок півдня (MERCOSUR).
84. Інтеграційні об'єднання країн Латинської Америки: Союз південноамериканських націй (UNASUR).
85. Інтеграційні об'єднання країн Латинської Америки: Центральноамериканська інтеграційна система (SICA).
86. Інтеграційні об'єднання країн Латинської Америки: Карибське співтовариство (CARRICOM).
87. Інтеграційні об'єднання країн Латинської Америки: Організація східнокарибських держав (OECS).
88. Тихоокеанський альянс.
89. Спільний ринок Східної та Південної Африки (COMESA).
90. Південноафриканське співтовариство розвитку (SADC) та Південноафриканський митний союз (SACU).
91. Економічне співтовариство держав Західної Африки (ECOWAS).
92. Східноафриканське співтовариство (EAC).
93. Західноафриканський економічний і монетарний союз (UEMOA або WAEMU).
94. Економічне і монетарне співтовариство Центральної Африки (CEMAC).
95. Загальна характеристика зовнішньоторговельної та зовнішньоекономічної політики України.
96. Досвід участі України в інтеграційних об'єднаннях.
97. Інтеграційні процеси на пострадянському просторі і участь України в них.
98. Угода про асоціацію Україна-ЄС, ЗВТ+ Україна-ЄС. ЗВТ України з країнами ЄАВТ.
99. Двосторонні угоди про вільну торгівлю України.
100. Перспективи лібералізації зовнішньоторговельних відносин України.